

7 – Περσικά: μερικές πληροφορίες

Φαρσί **فارسی**

Νταρί **داری**

Φαρσί Νταρί **فارسی داری**

Τατζικική **تاجیکی**

Σκοπός: Σύντομη παρουσίαση μιας από τις γλώσσες που ομιλείται από ένα μεγάλο ποσοστό προσφύγων

Μια γενική ιδέα για το πώς λειτουργούν οι περσικές γλώσσες, ίσως σας βοηθήσει να κατανοήσετε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι που τις μιλούν ως μητρικές κατά την εκμάθηση μιας άλλης γλώσσας και παράλληλα τι μπορεί να είναι γι' αυτούς σχετικά εύκολο στη μαθησιακή διαδικασία. Επίσης, οι πρόσφυγες πιθανότατα θα το εκτιμήσουν αν ζητήσετε τη βοήθειά τους για να μπορέσετε να προφέρετε σωστά ονόματα προσώπων και τοπωνύμια και αν προσπαθείτε, τουλάχιστον, να χρησιμοποιείτε ορισμένες λέξεις ή φράσεις στη γλώσσα τους (βλ. «[Language of Origin](#)»: Γλώσσα Καταγωγής).

Πού ομιλούνται οι περσικές γλώσσες

Περίπου 130 εκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο μιλούν Περσικά και 70 περίπου εκατομμύρια άνθρωποι έχουν τα Περσικά ως μητρική γλώσσα. Οι ονομασίες Φαρσί και Νταρί είναι ιστορικά ισοδύναμες αλλά η Νταρί είναι μια παραλλαγή Περσικών που χρησιμοποιείται κυρίως στο Αφγανιστάν, παράλληλα με την Παστούν, ενώ τα Τατζικικά είναι μια παραλλαγή που ομιλείται κυρίως στο Τατζικιστάν.

Τα Περσικά είναι η επίσημη γλώσσα του Ιράν, του Αφγανιστάν (μαζί με την Παστούν) και του Τατζικιστάν. Ως μειονοτική γλώσσα ομιλείται στο Ουζμπεκιστάν, σε περιοχές του Καζακστάν, στην Κιργιζία, το Τουρκμενιστάν, τη Ρωσία, το Πακιστάν και την Κίνα, καθώς και από μετανάστες σε διάφορα μέρη του κόσμου, κυρίως στη Βόρεια Αμερική, στο Ισραήλ και στο Μπαχρέιν.

Ιδιαιτερότητα των Περσικών αποτελεί το γεγονός ότι κατάφερε να αντέξει την κυριαρχία των Αραβικών και να διατηρήσει τη θέση της μεταξύ των ελάχιστων γλωσσών της Μέσης Ανατολής και της Κεντρικής Ασίας.

Οι Οθωμανοί ηγέτες, όπως και οι Μογγόλοι στην Ινδία, επέλεξαν προσωρινά τα Περσικά ως γλώσσα των δικαστηρίων και της αλληλογραφίας, ενώ ολόκληρη η περσόφωνη ζώνη βρισκόταν κάτω από ξένη κυριαρχία.

Η επικράτηση των Περσικών αποδίδεται συχνά στην ποίηση και στην περιγραφική δύναμη αυτής της γλώσσας.

Λέξεις που δανειστήκαμε από τα Περσικά

Μερικές κοινές λέξεις που χρησιμοποιούμε στα Ελληνικά προέρχονται από τα Περσικά, για παράδειγμα:

- παζάρ: μπαζάρ.
- काराबान: κάρβαν.
- μάγος: μοχ.
- παράδεισος: πάρντις.

Ιδιομορφίες της περσικής γραφής

Η περσική γραφή χρησιμοποιεί βασικά το αραβικό αλφάβητο. Όπως η Αραβική, είναι και αυτή συνεχής και διαβάζεται και γράφεται από τα δεξιά προς τα αριστερά. Το περσικό αλφάβητο περιλαμβάνει τα 28 γράμματα του αραβικού αλφαβήτου, με προσθήκη των γραμμάτων ρ (πα), γ (γκα), ζ (ζε) και τσε (τς). Στο Τατζικιστάν, ωστόσο, χρησιμοποιείται το κυριλλικό αλφάβητο.

Φράσεις στα Περσικά

Καλημέρα!	صبح بخیر σομπχ μπεχέιρ
Γεια!	روز بخیر ρουζ μπεχέιρ
Αντίο!	خداحافظ χοντά χαφέζ
Τι κάνεις/κάνετε;	حالت چطور؟ χάλετ τσετόρε; τσετόρι;
Ναι	بله μπάλε
Όχι	نه να
Ευχαριστώ	ممنون، سپاس، تشکر μερσί, σεπάς, ταζακόρ, μαμνούν
Καλωσήρθες!/ Καλωσήρθατε!	خوش آمدید χος αμαντίντ!

Αριθμοί

1	γιετς	۱
2	ντο	۲
3	σε	۳
4	τσαχάρ	۴
5	παντζ	۵
6	σες	۶
7	χαφτ	۷
8	χαστ	۸
9	νοχ	۹
10	νταχ	۱۰

Σύνταξη

Στα Περσικά, το ρήμα μπαίνει στο τέλος της πρότασης. Κατά τα λοιπά, η σειρά των λέξεων καθορίζεται από τη σχετική σπουδαιότητα που έχει καθεμία από αυτές μέσα στην πρόταση. Η σημαντικότερη-συνήθως το υποκείμενο- μπαίνει πάντα στην αρχή.

Όταν μία ερώτηση δεν ξεκινά με κάποια ερωτηματική λέξη, μπορείτε να καταλάβετε ότι πρόκειται για ερώτηση από το ηχώχρωμα της φωνής (επιτονισμός). Στον γραπτό λόγο, τα ερωτηματικά, τα θαυμαστικά, τα εισαγωγικά και, μερικές φορές, οι τελείες μπορεί να μη χρησιμοποιούνται.

Απόσπασμα ποιήματος στα Περσικά

If the world were only in my hands
Αν μπορούσα μοναχά τον κόσμο
στα δυο μου χέρια να κλείσω

I would bring it to the end of time
Στην ώρα τη στερνή του θα τον έφερνα

And create a world that's better
Κι έναν άλλο, καλύτερο, θα έφτιαχνα

Where all men get their just desserts
Όπου ο καθένας θα 'παιρνε αυτό που του άξιζε
για τα κρίματά του

گر بر فلک دست بدمی چون یزدان
γκαρ μπαρ φαλάκαμ νταστ μποντί τσουν γιארντάν
برداشتدمی من این فلک را ز می ان
μπαρντάσταμι μαν ιν φαλάκ ρατζ μιτζάν
وز نو فلکی دگر چنان ساختدمی
βαζ νο φαλάκι ντεγκάρ τζονάν σαχτάμι
کازاده به کام دل رسیدی آسان
καζάντε μπε کام-ε ντελ ρεζιντί άζαν
خی آم، قرن ششم خورشیدی
χατζάμ, γαρν-ε τσεσόμ χορσίντι

Ομάρ Καγιάμ, 11ος/12ος αιώνας (Rinner, Horst (2007). *Mystische Rubaiyate – Omar Khayyam / Vierzeiler der Lebensfreude*. Graz: M+N Medienverlag).

Πηγή: "Sprachensteckbrief Persisch", Schule Mehrsprachig, Eine Information des Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Kultur – © Nassim Sadaghiani (μετάφραση και απόδοση στα Αγγλικά).